

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 7309/2021
08.12.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, Драгане Миросављевић, Весне Субић, Јелице Бојанић Керкез и Зорана Хацића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Стефан Ђорда, адвокат из ..., против тужене „Комерцијална банка“ А.Д. Београд, коју заступа др Немања Алексић, адвокат из ..., ради утврђења и чинидбе, одлучујући о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Вишег суда у Панчеву Гж 877/21 од 20.08.2021. године, у седници одржаној дана 08.12.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Панчеву Гж 877/21 од 20.08.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ: пресуда Вишег суда у Панчеву Гж 877/21 од 20.08.2021. године и пресуда Основног суда у Вршцу П 145/21 од 20.04.2021. године, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснован, тужбени захтев тужиоца за: утврђење ништавости одредби члана 11. уговора о динарском кредиту са девизном клаузулом за куповину стамбеног објекта уз коришћење средстава из буџета Републике Србије број .../-...-... од 23.10.2008. године закљученог између парничних странака у делу који се односи на наплату трошкова обраде кредита и у делу који се односи на наплату премије осигурања код Националне корпорације за осигурање стамбених кредита; обавезивање тужене да тужиоцу на име стицања без основа исплати износе од 63.75 евра и 350,63 евра, оба у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате, са законском затезном каматом почев од 23.10.2008. године па до исплате и **ОДБИЈА** захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој накнади трошкове целог поступка у износу од 71.043,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Вршцу П 145/21 од 20.04.2021. године, ставом I изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је утврђено да је одредба члана 11. уговора о динарском кредиту са девизном клаузулом за куповину стамбеног објекта уз коришћење средстава из буџета Републике Србије број .../-...-... од 23.10.2008. године, закљученог између парничних странака, у делу који се односи на наплату трошкова обраде кредита апсолутно ништава одредба уговора. Ставом II изреке, усвојен је

тужбени захтев тужиоца, па је утврђено да је одредба члана 11. уговора о динарском кредиту са девизном клаузулом за куповину стамбеног објекта уз коришћење средстава из буџета Републике Србије број ...-...-... од 23.10.2008. године, закљученог између парничних странака, у делу који се односи на наплату премије осигурања код Националне корпорације за осигурање стамбених кредита, апсолутно ништава одредба уговора. Ставом III изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је тужена обавезана да му на име стицања без основа исплати износ од 63,75 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате, са законском затезном каматом почев од 23.10.2008. године па до исплате. Ставом IV изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је обавезана тужена да му, на име стицања без основа, исплати износ од 350,63 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате, са законском затезном каматом почев од 23.10.2008. године па до исплате. Ставом V изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 33.959,50 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности одлуке о трошковима поступка, па до исплате.

Виши суд у Панчеву је, пресудом Гж 877/21 од 20.08.2021. године, ставом првим изреке, одбио као неосновану жалбу тужене од 22.06.2021. године и потврдио пресуду Основног суда у Вршцу П 145/2021 од 20.04.2021. године. Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован, захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права и предложила да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, на основу одредбе члана 404. Закона о парничном поступку, ради уједначавања судске праксе.

По оцени Врховног касационог суда, у конкретном случају су испуњени услови за одлучивање о ревизији тужене, као о изузетно дозвољеној, због потребе уједначавања судске праксе, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20).

Из наведеног разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу првом изреке, донео на основу одредбе члана 404. став 2. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку и утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка прописана одредбом члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су закључиле 23.10.2008. године уговор о динарском кредиту са девизном клаузулом за куповину стамбеног објекта уз коришћење средстава из буџета Републике Србије којим је, одредбом члана 1., банка одобрила кориснику кредита стамбени кредит у износу од 17.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан пуштања кредита у коришћење. У одредби члана 11. став 1. наведеног уговора, предвиђено је да се корисник кредита обавезује да по основу трошкова обраде

кредитног захтева и пуштања кредита у коришћење, а на основу Одлуке о тарифама и накнадама банке, плати банци једнократну накнаду у висини од 0,5% од износа одобреног кредита, у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије важећем за евре на дан плаћања, док је ставом другим тог члана уговора предвиђено да се корисник кредита обавезује да на име осигурања код Националне корпорације за осигурање стамбених кредита плати премију у висини од 2,75% од износа одобреног кредита и једнократну накнаду у висини од 30 евра, односно 350,63 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан плаћања. Основни подаци о депозиту, односно кредиту, преглед битних елемената отплате кредита и план отплате од 23.10.2008. године, садрже укупан износ накнаде и других трошкова које клијент треба да плати у току полагања, односно одобравања и реализације уговора о кредиту у износу од 350,63 евра и апсолутни динарски износ накнада од 36.546,52. Предметни кредит је реализован тако што је тужилац туженој, на име трошкова обраде кредита исплатио износ од 63,75 евра и на име осигурања и једнократне накнаде код Националне корпорације за осигурање стамбених кредита износ од 350,63 евра на дан пуштања кредита 23.10.2008. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су тужбени захтев тужиоца усвојили, јер су закључили да је банка, пребацивањем трошкова обраде кредита и трошкова осигурања стамбеног кредита код Националне корпорације за осигурање стамбених кредита, на корисника, нарушила начело једнаке вредности узајамних давања из члана 15. Закона о облигационим односима, а тиме и начело равноправности странака у облигационом односу, сходно одредби члана 11. истог закона, на који начин је поступила противправно, па су предметне одредбе уговора ништаве, на основу одредбе члана 103. Закона о облигационим односима. По мишљењу нижестепених судова, оваквим поступањем тужене, тужиоцу је остао непознат механизам по коме се добија висина трошкова, при чему тужена није пружила доказе суду да је трошкове које је тужиоцу наплатила, заиста и имала. Због тога су нижестепени судови тужену обавезали да тужиоцу исплати предметне износе са припадајућом каматом, у смислу одредбе члана 210. и 214. Закона о облигационим односима.

По оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су погрешно применили материјално право.

Одредбом члана 103. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да је уговор ништав ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима, ако циљ повређеног добра не упућује на неку другу санкцију или ако закон у одређеном случају не прописује што друго.

Закон о банкама („Службени гласник РС“, бр. 107/05, 91/10 и 14/2015), који је био на снази у време закључења спорног уговора, у одредби члана 4. став 1. тачка 2. прописује да банка може, између осталог, обављати и кредитне послове – давање и узимање кредита. На уговор закључен између банке и клијента примењују се Општи услови пословања банке, јер је тако прописано чланом 42. Закона о банкама. На основу одредбе члана 43. истог Закона, Народна банка Србије је овлашћена да пропише јединствени начин обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга, и то нарочито по основу депозитних и кредитних послова. Сагласно том овлашћењу, Народна банка Србије је 30.06.2006. године донела Одлуку о јединственом начину обрачуна и објављивања ефективне каматне стопе на депозите и

кредите („Службени гласник РС“, бр. 57/06), која је ступила на снагу 01.10.2006. године. Том Одлуком је прописан јединствени начин обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга, као и ближи услови и начин обавештавања клијента банке.

На основу наведених законских одредби следи да банка има право на наплату трошкова и накнада банкарских услуга у вези са реализацијом кредита, али је таква уговорна одредба правно ваљана само под условом да је у понуди банке садржана врста и висина свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, исказаних у фиксном или процентуалном износу у односу на износ одобреног кредита. Обавеза обавештавања корисника кредита у предуговорној фази заснована је и на начелу савесности и поштења, односно права корисника кредита на информисаност.

У конкретном случају, тужиоцу су на дан закључења предметног уговора, уручени основни подаци о кредиту који садрже укупан износ накнада и других трошкова које клијент треба да плати у току одобравања и реализације уговора о кредиту, у динарима, од 36.546,52 динара, преглед битних елемената отплате кредита, као и план отплате кредита који садржи податак о износима тих накнада у еврима од 63,75, односно 350,63 евра, а ти износи су предмет овог спора. То значи да су, наведеним документима, тужиоцу, у предуговорној фази, предочени сви подаци који се укључују у обрачун ефективне каматне стопе, предочавањем фиксног износа дугованих трошкова кредита, како у динарима, тако и у девизама, на јасан и недвосмислен начин. Правно је ваљана одредба уговора о кредиту којом се корисник кредита обавезује да плати банци премију осигурања код Националне корпорације за осигурање стамбених кредита, под условом да је та обавеза јасно предочена кориснику кредита у предуговорној фази, исказивањем ове врсте трошкова у понуди банке, што је овде случај. Банка није дужна да корисника кредита упозна са структуром и начином обрачуна, како премије осигурања кредита тако и трошкова обраде кредита, јер ниједним прописом није предвиђена таква њена обавеза.

На основу изложеног, спорне уговорне одредбе уговора о кредиту закљученог између парничних странака нису ништаве у смислу одредбе члана 103. став 1. Закона о облигационим односима, па не постоји обавеза тужене да тужиоцу врати износе које је примила на име извршења обавезе из тих уговорних одредби, на основу одредбе члана 104. став 1. истог Закона.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је нижестепене пресуде преиначио и одлуку као у ставу другом изреке донео на основу одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

Одлуку о трошковима целог поступка садржану у ставу трећем изреке, Врховни касациони суд је донео на основу одредбе члана 165. став 2. у вези члана 163. став 2., 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку. Туженој су признати трошкови према њеном опредељеном захтеву и то: на име ангажовања пуномоћника, адвоката, за заступање на једном одржаном рочишту од 7.500,00 динара, за састав жалбе и ревизије у износима од по 18.000,00 према важећој адвокатској тарифи у време предузимања тих парничних радњи („Службени гласник РС“, бр. 37/2021 од 14.04.2021. године) и трошкови судских такси на жалбу и одлуку по жалби од по 3.849,00 динара, на ревизију од 7.898,00 динара и одлуку по ревизији од 11.747,00 динара, према важећој

Таксеној тарифи. Увећање од 20% на има ПДВ-а туженој није признато пошто није приложен рачун о извршеним адвокатским услугама, на основу одредбе члана 42. став 1. и 2. Закона о порезу на додату вредност („Службени гласник РС“ број 84/2004...5/2016).

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић